

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXI-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 5-6/ БЕРЕЗЕНЬ 2020 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Іван Ковач бере інтерв'ю у Посла України в Румунії Антона Бутейка перед погруддям Тараса Шевченка в Бухаресті (2003 р.)

У номері:

- Зустріч голови СУР, депутата Парламенту із студентами
- Повітова олімпіада з української мови в Марамуреші
- Св. Паїсій Величковський – про Святе покаяння
- У мові нація закодовує всю свою історію
- На духовну поживу – Великодній піст
- Актуальність людського життя у творах Т. Шевченка

ШАНОВНІ ПАНІ ТА ПАННИ!

З нагоди 8 березня, Міжнародного жіночого дня, бажаю вам від усієї душі гарної, сонячної весни, здоров'я, щастя і добробуту! З цієї нагоди хочу відзначити роль українських жінок у справі захисту прав та вираження і просування мовної, культурної та релігійної етнічної ідентичності осіб, належних до української меншини.

Бажаю привітати діяльність Організації українських жінок Румунії і членкинь Союзу українців Румунії, які працюють в рамках комісії СУР, і тих, які займають керівні та адміністративні посади як на центральному, так і на повітовому та місцевому рівнях, сприяючи їх діяльності на належному рівні.

В культурному плані жінки нашої організації координують роботу численних художньо-артистичних та вокально-інструментальних гуртів, хорів, театральних труп, беруть участь у національних та міжнародних

фестивалях, конкурсах, концертах, таборах, конференціях та симпозіумах міжетнічного характеру, а також у зустрічах із жінками української діаспори, у виставках та ярмарках народних майстрів.

Особливо важливим є значне залучення жінок до соціально-виховної роботи, до справи розвитку освіти рідною українською мовою та до гуманітарних заходів щодо родин із різними соціальними та матеріальними проблемами. Так само вони активно розгортають діяльність у галузі літератури, в редакціях нашої періодики, радіо і телебачення, у сфері румунсько-українського співробітництва.

Висловлюю всю свою повагу і захоплення діяльністю українських жінок, яка виявляє любов до культури, традицій та звичаїв українців. Дякую матерям та бабусям за збереження етнічної ідентичності та рідної мови в рамках сім'ї, за підтримку нашої громади і за єдність всіх українців!

З особливою повагою,

Голова Союзу українців Румунії, Депутат
Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

Олімпіада з української мови та літератури в Мараморощині

Щоб вміти правильно розмовляти українською мовою, потрібно її любити та вивчати. Учні, які вивчають рідну мову, представилися до повітової олімпіади української мови, яка відбулася 29-го лютого в українському ліцеї імені Тараса Шевченка в місті Сігету Мармаціей.

На відкритті повітової олімпіади взяли слово: депутат та голова СуР Микола Мирослав Петрецький, який підкреслив, що мова грає велику роль у розвитку суспільства.

Голова Марамурської філії СуР Мирослав Петрецький зазначив, що мова відіграє головну роль у розвитку особистості, учнів.

Інспектор з української мови Мар'яна Доброцька наголосила на ролі учителів щодо заохочення учнів до вивчення рідної мови. А директор українського ліцею імені Тараса Шевченка Василь Куреляк представив внесок вчителів ліцею в організуванні олімпіади.

На цій олімпіаді брали участь учні 7-12-их класів та викладачі шкіл, де вивчається українська мова, а саме: Верхня Рівна, Ремети, Вишавська Долина, Бистрий, Красний, Рускова, Кривий, Поляни, Луг, Кричунів, учні ліцею імені Тараса Шевченка.

Учні усвідомили, що рідну мову треба плекати з дитинства, вивчаючи правильно говорити і ознайо-

митися з світом української літератури.

Олімпіада з української мови була і буде завжди спонуканням до зберігання рідної української мови, культури і традицій.

Брати участь на олімпіаді – це велика заслуга викладачів та учнів. Як гарно сказав український поет Максим Рильський: «Мову повинно виконувати від діалектних слів і опановувати літературною нормою».

проф. **Микола ДУТКА**,
кореспондент часописів СуР

ЮРА – НАШ ЧЕМПІОН!

Юра Куриляк, син села Вишавська Долина, народився 13 квітня 2003 року в багатодітній сім'ї Іринки та Николая Куриляка.

Восьмирічну школу закінчив у своєму рідному селі, далі поступив у ліцей імені Тараса Шевченка в м. Сігеті, а зараз учиться в Теоретичному Ліцеї "Траян" в Бухаресті (спортивний клас), активує в Спортивному клубі "Динамо".

Чому я пишу про нього?

А це тому, що Юра став національним чемпіоном з боксу у ваговій категорії 81 кг. Будучи у VIII-ому класі, викладач фізкультури Отілло Золтан, виявивши його здатність до спорту, переконав Юру займатися

боксом. Це була Юрова мрія ще з дитинства, хоча батьки не погоджувалися з цим. Почав займатися боксом від 13 років у Шкільному

спортивному клубі міста Сігет, маючи тренерів Аді Штецька та Клавдіу Ришка. Брав участь у численних змаганнях у 2017 і 2018 роках, серед них Національний Чемпіонат за Кубок Румунії, зайнявши II-е місце, а в 2019 році – Кубок Арджеша, I-е місце. Місяця жовтня минулого року відбувся у місті Браїла Національний чемпіонат з боксу, в якому наш Юра завоював I-е місце. Зі всіх учасників (153) він один був українець і, думаю, зробив велику честь нашій меншині, нашому селу і його батькам та родині.

І надалі активує в Клубі "Динамо". Тренує його Резван Андреяна.

Юра розповів мені, пригадавши і мені, й собі, як усе почалося. За його словами, спорт загартовує організм і виховує силу волі, мужність, впевненість у себе. До свого успіху ставиться спокійно, каже, що таких чемпіонів, як він, є у всьому світі, але він, наш українець (як любить себе називати) підкреслює, що до результатів треба нормально ставитися, дякувати головним тим, хто його тренує, хто його підтримує, Богові також. Бували, признає він, у нього і розчарування, але не було бажання покинути цей вид спорту, бо родина примирилася з ним, за що дякує, зокрема сестрі Ніні, яка підтримує його, всім, завдяки яким він добився цього результату.

На думку Юри, дуже велика відповідальність захищати в спорті свою країну, свою нацменшину на змаганнях високого рівня. "На мене покладають великі надії мої тренери, рідня, та і я сам хочу завжди бути переможцем!", – додав Юра. На моє запитання, які емоції він відчув, коли став переможцем, він відповів, що на момент не усвідомлював, що це він переміг. Потім була велика радість для всіх!

І в цьому 2020-му році він буде намагатися показати свій максимальний результат та здобути (з Божою допомогою) перші місця. Дай, Боже, здійснитися його намірам, здоров'я, сил та успіхів! На многая літ!

Ледія СПІВАЛЮК,
голова організації СуР села
Вишавська Долина
Марамороського повіту

ЗАЯВА

У нинішньому контексті – постановлення Надзвичайного стану на території Румунії Ексселенцією Президентом Румунії Клаусом Вернером Йоганнісом через пандемію коронавірусу (COVID-19) та з метою боротьби з поширенням цього вірусу – Союз українців Румунії закликає неухильно дотримуватися усіх правил, що випливають з цього стану та до раціональних і відповідальних дій задля обмеження поширення вірусу.

З самого початку, враховуючи рекомендації влади, провід Союзу українців Румунії вирішив тимчасово відкласти усі культурно-просвітницькі заходи, заплановані на цей період, усвідомлюючи, що головним пріоритетом на сьогодні є безпека громадян, а в залежності від подальших рішень влади, будуть вжиті усі необхідні заходи.

Влада розробила плани по боротьбі з новим коронавірусом, засновані на чотирьох сценаріях його поширення з конкретними та своєчасними заходами, але, щоб легше пережити цей період, ми мусимо усвідомити, наскільки важливим є дотримання усіх рекомендацій органів державної влади та інформування з офіційних джерел, уникання або обмеження до мінімуму контактування з людьми та виконання рекомендованих заходів захисту.

Давайте, будьмо відповідальними, спокійними та раціональними! Отримуйте інформацію з офіційних, перевірених і гідних довіри джерел!

Уряд Румунії запустив спеціальну онлайн-платформу COVID-19 (<https://stirioficial.ro>), де можна знайти лише інформацію з безпечних джерел. Актуальну інформацію українською мовою про COVID-19 ви можете знайти на сайті Української редакції Всесвітньої служби Радіо Румунія - https://www.rri.ro/uk_uk/pages/home.

Наводимо нижче рекомендації Міністерства охорони здоров'я:

Загальні профілактичні заходи зараження вірусом Covid-19 серед усього населення:

- Часто і ретельно мийте руки водою і милом, чи обробляйте дезінфекційними засобами на спиртовій основі;
- При кашлі та чханні прикривайте рот і ніс маскою, серветкою або згином ліктя;
- Відразу викидайте серветку в контейнер для сміття й обробляйте руки спиртовмісним антисептиком, або мийте їх з милом;
- Уникайте тісних особистих контактів з людьми, які мають лихоманку та кашель чи чхання, і звертайтеся до лікаря, якщо у вас лихоманка, кашель чи утруднене дихання;
- Якщо ви захворіли під час подорожі, зверніться за медичною допомогою якомога швидше та повідомте медичний персонал про попередню історію своїх подорожей;
- Відвідуючи живі ринки, уникайте контакту з живими тваринами та поверхнями, які контактують з тваринами.

Рада Союзу українців Румунії

У КЛУЖІ ВІДСВЯТКУВАЛИ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ

Питання збереження рідної мови залишається актуальним для доволі великої кількості народів по всьому світу. Усвідомлюючи важливість збереження мовного різноманіття та підтримуючи розвиток мови і культури всіх націй всесвітня організація ЮНЕСКО у 1999 році проголосила 21-е лютого Міжнародним Днем рідної мови. Для українців в Україні чи за її межами питання збереження рідної мови залишається не менш актуальним, ніж декілька сотень років тому Союз українців Румунії уже протягом декількох років святкує цю дату в кожному своєму осередку. Клузька філія приурочила цій події лютневу зустріч, яка відбулася 29-ого числа у Клузькому Університеті імені Бабеша-Бойоя при кафедрі слов'янських мов, відділу української мови та літератури.

Виконання національних гімнів Румунії та України молодіжною групою місцевого осередку СуР є вже традиційним відкриттям заходу на цю тему. У вступному слові голова місцевого відділу Союзу українців Румунії пан І. Гербіль коротко розповів про трагічну боротьбу студентів у місті Дака (Пакистан) у 1952 році за право на офіційне використання рідної бенгальської мови. Цій події і було приурочено створення Міжнародного Дня рідної мови, який зараз прийнято широко святкувати. Він також нагадав загрозуючі статистичні прогнози про можливість зникнення за 20 років (з 1998 до 2018) понад 1500 мов з числа тих, які вважаються під такою загрозою. На щастя, за звітами ЮНЕСКО, цю кількість вдалося зменшити до 250 мов, завдяки проведеній цією організацією освітній роботі. Цей позитивний факт вселяє надію у можливість відносно швидко змінити ситуацію з мовами та її носіями на менш загрозливу, стабільнішу.

«Цікаві факти про українську мову» була тема першої доповіді на заході, яку на двох мовах представив доцент пан І. Гербіль. Доповідач говорив у першу чергу про відмінності української з точки зору граматики у порівнянні з іншими слов'янськими мовами та такими старими мовами, як санскрит. Йшлося і про видавництво перших книг та букварів і про їхніх авторів та друкарів, і про «використання в кінці XVI – початку XIX сто-

літь в Україні особливої системи письма («козацький скоропис», укр.), де начертання деяких букв відрізнялося від прийнятих у кирилиці». Промовець ще виділив декілька маловідомих історичних фактів про викорис-

тання української в Кубанській Народній Республіці (1918-1920), а також про її статус як «напівофіційної в США, округ Кук штату Іллінойс, до якого входить і місто Чикаго. Тут українська мова була обрана як одна з найбільш вживаних мов у даному районі». Підкреслюючи вибраними тезами особливий рівень нашої рідної мови, пан І. Гербіль виділив ще раз ті причини, які мали б розбудити в кожному українцеві почуття гордості за вроджену можливість використовувати такий національний скарб. А декламування студентами і українською молоддю віршів про рідну мову продемонстрували красу нашої української мови та розкрили глибокі почуття, пов'язані з нею, серед яких найсильнішими є

відповідальність і любов авторів цих творів до своєї мови і нації.

Один з постійних гостей наших заходів та їх активний учасник – продекан факультету іноземних мов пан І. Д. Кіра – на цей раз поділився своїми спостереженнями на рахунок перенасичення румунської політичної лексики запозиченнями, часом безпідставними, з англійської мови. У своїй роботі: «Ромгліська – файл загальних даних» пан професор говорив про найширше вживані запозичені англійські та американські слова і лінгвістичні кальки у засобах масової інформації, за якими він спостерігає з 2010 року. Автор роботи надав зразки використання різних запозичених слів та значення, в яких вони вживаються, а також рівень їхньої адаптації тощо. «Я думаю, що нагляд за такими запозиченнями з англійської та американської мають своєрідну цінність для лексикології та соціолінгвістики в плані вираження динаміки словникового розвитку. Та й аспект їхньої асиміляції в румунській мові є цікавою темою», – підсумував викладач. На його думку, у великій кількості випадків використання цих термінів зумовлено бажанням похизуватися знанням іноземних вичурних слів, а не правдивою потребою в них. Такий своєрідний снобізм є досить шкідливим, оскільки забруднює мову і принижує її можливості. «У майбутньому ви, як випускники нашого факультету, маєте проявляти більшу турботу про нашу мову під час її використання», – звернувся пан Кіра на завершення свого виступу до присутніх у залі студентів.

Про «Засвоєння рідної мови, вивчення іноземної» йшла мова у доповіді завідувачої кафедрою слов'янських мов пані доктор-лектор К. Балаш (Katalin Balazs). У своїй роботі вона зупинилася на деяких аспектах пізнання, засвоєння та вживання рідної мови і порівняла їх із відповідними елементами при вивченні іноземної мови. Авторка розглянула найбільш поширені виклики і труднощі під час вивчення іноземної мови у кадрі офіційно організованих курсів.

(Продовження на 13 стор.)

Ольга СЕНИШИН

ІІІ. ТВОРЧІ ПОЧАТКИ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ ЗЛИВАЮТЬСЯ В РУСЛО ПРЕДВІЩЕНОЇ „ЦАРІВНИ”

(Продовження. Поч. у попередньому номері)

Справді, для німецької літератури тексти Кобилянської не заслуговували художньої уваги, але й гостра критика проти імперської адміністрації не подобалась нікому, хоч зовсім молода дебютантка висловлювала гірку правду спільного горя, пережитого українцями й поляками у Кимполунзі. До невтримку була і доля жінок, немов рабинь, яких захищала панна Ольга, борючись відтоді за їхню емансипацію, рівноправність із чоловіками. Ось, при першій нагоді подарую Вам третій німецько-український том письменниці і переконаєтеся в цьому. Переклад здійснив чоловік Олени Кобилянської, племінниці і названої доньки письменниці, германіст Ельпидефор Панчук – співробітник Чернівецького літературно-меморіального музею Ольги Кобилянської, мова перекладача чітка й курсивна, а стилем ближиться до душі авторки. Жаль, що початкова німецькомовна творчість Ольги Кобилянської написана між 1880-1887 роками, а в наші дні побачила світло друку пізно з допомогою ЧНУ, але і надіюсь, що повернення праць Гірської чарівниці допоможе ще краще зрозуміти творчу цілісність нашої класики.

За короткий час я мав нагоду прочитати українською мовою творчі початки Ольги Кобилянської, і насолода була немалою, коли відкриваєш на початках сімнадцятилітньої авторки такі вдалі жіночі постаті, як Гортенза, Стефанія, Ядвіга, Агнеса, Олена та ін., постійно шліфованих від твору до твору для друку, які виростали комплексністю душевого аналізу, освітленням таїнств їхнього серця, подібно до прози німкени Марліт, якою укріплювала і відроджувала „пригнічену жіночу душу”, признавалась О. Кобилянська у Щоденнику з 27 липня 1884 р. (Там само, с.792). Нарис „Гортен-

за...”, як і слідує німецькомовні твори, основуються здебільшого на записках свого Щоденника, в якому авторка щойно записувала різні події з власного життя, і тому, поруч творчої фантазії, що охоплювала письменницю цілими ночами, портрети і характери виростали зі спільних життєвих подій героїв та героїнь, зокрема, між якими впізнаємо власні життєві турботи двійника авторки Гортензи з Кимполунгу, що любила їздити на коні Діадар нераз, як стріла, з друзями по сусідніх лісах та горах. З журналу і листів Гортензи впізнаємо глибину дівочої душі у поривах любові до розумних і приємних мужчин, до музики, співу й фортепіано, до своїх двоюрідних сестер та подруг, до свого ідеального стремління в любові, що нераз кепкує і може подарувати тобі несподіваного і небажаного професора Лордена, замість Шторфера, якого любила протягом двох років. Це, на перший погляд, сімейний праобраз аристократки, що виповниться технікою журналу у шедевр „Царівна” (1896), де образ Наталії Веркович ускладнюється потіхою й горем, завзятою боротьбою за здійснення життєвих ідеалів – вільного і рівноправного життя на підставі освіти, любові без границь і творчої спроможності людини. Без вагань можна сказати, що самий образ Царівни став творчим ідеалом всієї ранньої творчості Ольги Кобилянської – початковий німецькомовний період (1880-1887рр.) та період українських синтезів і шедеврів (1887-1897 рр.). Не те ж обличчя у героїні Ядвіги Клейн („Доля чи воля”), польки, сироти по батьку, яка з матір’ю служать у старого, грубого і скупого дядька, що пригнічує душу своїх опікунок, які важко працювали для науки його сина. Ядвіга не зазнала жодних розваг, крім рокової зустрічі з далеким братом та науки – читання і гри на роялі. Коли, у вісімнадцять років, мама вивела вперше дівчину на бал, ніхто на неї не дивився, бо „була негар-

на і чорна” (думала дівчина сама про себе), переконана, що ніколи й не віддасться. Мати боїться, що гіркої долі не уникнути убогим людям і, зокрема, жінкам, але Ядвіга вирішує боротися за кращу долю шляхом освіти. Вона здобуде її за допомогою брата та свого дядька, якого обіцяє доглядати як майбутня лікарка. Випросивши ледве-неледве 80 гульденів від дядька, вчиться у професора і міцніє ще більше у науці, як доводить близьким знайомим в її помислах про життя, про долю та волю, про емансипацію жінок. На жаль, мати тяжко захворіє і помре, а Ядвіга прямо падає у відчай і дуже важко повернеться до себе. Здавалося, що життя не принесе їй жодної потіхи, поки не пробудились знову воля і рішення боротися за свій професійний ідеал, тим більше, що була вона сиротою.

(Далі буде)

Іван КІДЕЩУК

СВ. ПАЇСІЙ ВЕЛИЧКОВСЬКИЙ: ПРО СВЯТЕ ПОКАЯННЯ

Не відкладай, душе моя улюблена, святе покаяння, добродійність, зламання серця за гріхи з року на рік, з місяця на місяць, з днини на днину, щоб не зітхав колись у серці та не знайшов того, який допоміг би тобі в покаянню.

Сьогодні можеш зробити все добро; не відкладай, душе моя, на завтра святе покаяння, тому що не знаєш, що може трапитися завтра. Щоб якось не досягнуло тебе цієї ночі якесь зло, або загибель, не знаєш, що може принести тобі днина, або ніч: життя довге, або наглу і жакливу смерть.

Тепер, душе моя улюблена, є час покаяння, тепер є час терпіння, душе моя, тепер є час робити добрі вчинки та сповняти заповіді, тепер є час плачу, проливання солодких сліз і зітхання.

Якщо в дійсності бажаєш, душе моя, спастись, возлюби подвижництво, подібно тому, як любила відпочинок, старайся жити кожної днини так, неначе б треба тобі померти тієї самої днини, тому що швидко минає наше життя, подібно тині хмари, яка зникає спереду сонця, швидко минають наші дні, подібно тому, як піднімається дим у повітрі.

Той, хто буде подвигатись тепер і буде ненавидіти насолоди цього швидко-бігучого життя і цього змінного віку, той здобуде насолоду Раю у вічному житті, яке не скінчиться ніколи, а той, хто не буде це робити, не зможе спастись.

Ще скажу тобі, душе моя, що неможливо ходити правою дорогою і не зустрінути скорботи та впасти тілесно в якусь хворобу, або не зносити якесь страждання і бути

тілесно завжди здоровим. Неможливо є комусь зблизитись до Христа без страждання, і хто відкидає страждання, той відкидає спасіння.

У Своєму провидінню Бог допускає для випробування наших душ різні спокуси та страждання, щоб явився той, хто любить Його.

Той, хто буде терпіти смутку, той здобуде радість, бо хто сильний в тому, що гірке, той здобуде те, що солодке.

Отже, потрудись до смерті у подвижництві і не живи в лінивстві.

Переклав з рум. книги
св. Паїсія Величковського
«Польові лілеї», стор. 15 – 21

протоієрей д-р **Микола ЛАВРЮК**

Андрій М'ЯСТКІВСЬКИЙ – на 95-річчя від народження

ОДЕСА-МАМА

(Повість на тему Голодомору)

М'ЯСТКІВСЬКИЙ Андрій народився 1924 року в селі Соколівці на Вінниччині в Україні. Помер 2003 року. Закінчив Тульчинську фельдшерську школу та Вінницький педінститут. Працював сільським фельдшером, учителював, перебував на журналістській та видавничій роботах. Учасник Великої Вітчизняної війни. Автор численних поетичних збірок, книжок для дітей, повістей та романів, перекладів з молдавської та румунської літератур.

(Продовження з н-ра 23-24 грудня 2019 р.)

Якось давніше приїздив у село. Не спух – жилавий, жвавий. В рябому кашкеті, городська кацавейка на ньому. Обсіли Микиту хлопчаки в рові за городами... Він уже по-городському балакати навчився, то й розказував:

– Одеса, брат, – сто город. Шпана там усякая, сьавки, лягаві, брат, фраєра. Там, брат, можна пошамати на бальшой!..

Максимко не чув слова «шамати», але догадувався, що то – їсти, бо хто ж тепер про щось інше може говорити? Слухав Микиту, затамувавши подих, і дуже йому хотілося «пошамати на бальшой». А той розказував:

– Злазиш із поїзда, – на базар не йди, коли ти іще салака-тюлька деревенська, бо там впіймають і дадуть лупки – і пользи тобі од того нікакой. В городі, брат, б'ють не так, як у вас, там, брат, скажені! Що ти хочеш, там ніхто нікого не знає, всі чужі. Топай на Дерибасівську, сьавка. Це така в нас главна вулиця, по ній вся Одеса ходить. Дома, брат, один на одному по чотири, по п'ять стоять –

їтажі. Над ними – вже небо. Ви, деревенські, не поймьоте. А ти йдеш, наче гуляєш собі, і пошті в кожному домі двері відчинені... А людей-народу на Дерибасівській много-много, прямо тобі, як у вас колись на весіллі. І вікна на Дерибасівській великі, хоч возом заїжджай. За вікнами – столи, а за столами фраєра водку п'ють, жратви перед ними гори. Шамай, чого душа бажає!..

– Які фраєра? – несміливо питав Максимко.

– Нічого ти не поймаєш, шкетік необразований. Фраєра – це пани, буржуї, значить, грошей у них, як сміття.

– Де ж ті пани-буржуї тепер узялися? Їх же революція всіх побила.

– Дурак! Теперішні пани, більшовицькі, вони тепер служачими називаються. Царських побили, а теперішні плодяться. Вони, брат, в кожанках, в галстуках, з портфелями.

– А чому робітничий клас... – хотів був ще питати малий, але на нього гримали старші хлопчаки:

– Мовчи, Максиме! Кажі, Микито, далі. І Микита казав далі:

– Ідьош по Дерибасівській, дивишся

крізь ті великі шибки, а фраєра керяють та шамають – і слина в тебе котиться, як у скаженого пса, бо перед ними, брат, ковбаси, каклети і всяке, поймаєш... Но нашому братові-вуркаганові головне – хліб.

Максимко хотів був спитати, що таке вуркаган, бо вперше почув те горде слово, але не посмів перебивати, слухав далі.

– Каклети нехай фраєра жруть, а ти стаєш у дверях і смотриш, де хороший шмат хліба можна стибрити. Висмотриш собі стіл і кидайся на кусень, як шуліка на курча. Хапай, тікай, і на бігу їж. Коли вже вкусив, – не однімуть. Ніякий фраєр після вуркагана не їстиме – гидують вони, паскуди, нашим братом. Що вже вкусив, – твій! Фраєра б'ють не боляче, а можуть і зовсім не бити, вони – народ ледачий... А коли за тобою женеться лягавий – це діло гірше... Але теж нічого страшного, хоч він сюркотить у свисточок. Схопить тебе і зразу волочить у детприйомник, а там зразу ж питають, откуда ти і как твоя фамилия, чи є в тебе тато і мама.

(Далі буде)

«У мові нація закодовує всю свою історію»

Мова – це унікальна культурна спадщина кожної окремої національності на планеті.

Для кожного народу мова стає ніби другою природою, що оточує його, живе з ним всюди і завжди. У мові нація закодовує всю свою історію, багатовіковий досвід, здобутки культури, духовну самобутність. Без мови, як і без сонця, повітря, рослин, людина не може існувати. Як великим нещастям обертається нищення природи, так і боляче б'є по народіві зречення рідної мови, чи навіть неповага до неї, що є рівноцінним неповазі до батька й матері. Тому знати, берегти і примножувати рідну мову – це обов'язок кожної людини. Народ, який не усвідомлює значення рідної мови, її ролі в розвитку особистості, не плаєє її, не може розраховувати на гідне місце в суцвітті народів.

Оскільки з 6 000 розмовних мов світу близько половині загрожує зникнення, ЮНЕСКО прагне підтримувати мову, як

ознаку культурної приналежності особи. Окрім того, організація вважає, що вивчання іноземних мов та багатомовність є клю-

У Бухаресті – наші сурівці

чами до взаєморозуміння та взаємоповаги. Так, за даними ЮНЕСКО, з близько 6000 мов, 43 % з них перебувають під загрозою зникнення. На думку фахівців, це трапляється в тому разі, коли мову перестають, з

тої чи іншої причини, вживати та вивчати понад 30 % носіїв мови. Лише в Європі небезпека загрожує 30 мовам, а 13 із них перебувають на межі зникнення. Часто мови, якими активно розмовляють меншини з менш ніж 10.000 особами, не передаються наступному поколінню і потрапляють у забуття. Багато мов, котрими розмовляють менше 100 осіб, не задокументовані. Тому ЮНЕСКО своїм Рішенням про «підтримку мовного та культурного різноманіття та багатомовності» оголошено на XXX сесії Генеральної конференції, що проходила 26 жовтня - 17 листопада 1999 року в Парижі, прагне підтримувати мову як ознаку культурної приналежності особи. Привернення уваги міжнародної спільноти до цієї теми – важливий крок до визнання необхідності захистити різноманіття культур. Міжнародний День рідної мови відносно молоде свято.

(Далі буде)

Зібрала Ельвіра КОДРЯ

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

Інформаційні матеріали до Дня Соборності України-2020

(Продовження. Поч. у н-р 1-2/2020 р.)

Український національний рух виступив із програмою іредентизму під час «Весни народів» 1848–1849 років – серії революцій, які прокотилися Європою від Франції до Валахії. Перша українська політична організація Головна Руська Рада, що постала у Львові, взяла активну участь у цих подіях. У маніфесті 10 травня 1848 року вона задекларувала: «Ми Русини Галицькі належимо до великого руського народу, котрий одним говорить язиком і 15 мільонів виносить, з котрого пілтреття мільона землю Галицьку замешкує». Серед збережених матеріалів Головної Руської Ради є анонімна стаття, в якій зазначається: «Від Тиси за Карпатами, по обидва боки від Дністра і Дніпра аж до берегів Дону розкинулися поселення одного слов'янського народу, чисельність котрого досягає 15 мільйонів. Тому призначенням такого великого народу не може бути, щоб у Європі займати побічне становище, щоб підпорядковуватись іншому».

З другої половини XIX століття українська політична єдність (соборність) стала

одним із провідних мотивів декларацій та діяльності національного руху по обидва боки від Збруча. Після 1865 року у версії пісні на слова наддніпрянця Павла Чубинського та музику галичанина Михайла

роздільна, вільна, самостійна Україна від Карпатів аж по Кавказ» використав Микола Міхновський у брошурі «Самостійна Україна» (1905). У 1895-му галичанин Юліан Бачинський у книзі «Ukraina Irredenta» проголосив: «Україна для себе! От і її клич. Вільна, велика, незалежна політично самостійна Україна – одна нероздільна від Сяну по Кавказ – от її стяг!».

На практиці ідея соборності виражалася у співпраці українців-підданих різних держав. У 1870-х–1890-х роках із Російської імперії до Австро-Угорщини приїздили працювати Михайло Драгоманов, Пантелеймон Куліш, Михайло Грушевський. Там вони реалізовували таланти

та задавали інтелектуальний імпульс життю української громади. 1906 року Михайло Грушевський писав: «За останніх двадцять або двадцять п'ять літ суспільність галицька привикла бачити й уявляти собі Галичину як духовий і культурний центр української землі, як ту духову фабрику, де виковується українська культура для цілої соборної України».

(Далі буде)

Вербицького (саме вона пізніше стала основою гімну України) з'явилися такі слова:

«Станем, браття, в бій кривавий від Сяну до Дону,

В ріднім краю панувати не дамо нікому».

Створена у 1891 році в Полтаві таємна студентська організація «Братство тарасівців» проголошувала у програмі: «Самостійна суверенна Україна: соборна й неподільна, від Сяну по Кубань, від Карпат до Кавказ». Пізніше гасло «Одна, єдина, не-

Коротка монографія села Бистрий (Марамороський повіт)

Село Бистрий розташоване у північній частині Східних Карпат, в долині річки Вішеу до її розливу у річку Тису, приналежне до Марамороського повіту.

Воно було засноване у 1411 році під назвою Вішобістра.

Село Бистрий простягається на відстані 6 км. від комуни Петрова, румунського села, 31 км. від міста Сігету Мармаціей та 27 км. від міста Вішеу де Сус.

Гірське гуцульське село Бистрий – населений пункт не тільки в долині річки Вішеу, але і на суші. Топонім Бистрий ми доводимо з назви одного з бистрянських потоків, якого жителі називають Бистрий, потік або Валя Бістра. Територія комуни має гірський рельєф, охоплюючи річки Тиса і Вишавка, а також їх притоки – Красна і Бистрий.

Межується на сході з комуною Петрова та селом Красний, на півдні з комуною Петрова, на заході із селом Верхня Рівна, вершинами Герен та Жуделево, а на півночі із селом Вишавська Долина.

Населення села є українського походження, використовуючи свою гуцульську діалектну говірку. Вважається, що гуцули належать до карпатської русинської гілки, а з'явилися вони в горах Карпатах на Західній Україні в VI столітті.

Ось кілька слів та синтагм з Бистрого, які ще і по сьогодні побутують, мешканців старшого віку: «віпити», «флешка», «горне», «папіре», «теле», «декувати за здоров'є», «на щесте. на здоров'є» і т. д.

Традиційно гуцули займалися скотарством, лісорубством, а землеробство стало основним їх заняттям. Національним одягом гуцулів є капелюх і жилетка. Музичним їх інструментом є трембіта – величезна труба з дерева.

Село Бистрий з близькими сусідськими селами Красний та Вишавська Долина мають стародавню історію. Через своє творіння, матеріальне і духовне, має свою гордість за зберігання традиції, ноші, за рідну мову, – українську мову.

Люди села займаються лісорубством, обробленням землі, вирощуванням тварин, полюванням, ткацтвом та грають на різних інструментах.

Мешканці села Бистрого працюють і за межами країни: в Німеччині, Італії, Чехії та інших країнах.

В історичному періоді Бистрий пройшов крізь багато випробувань, а саме брав участь з мадярським королівством (голодуванням) у Першій і Другій світових війнах, за натуральних катастроф. До Другої світової війни у Бистрім жили разом з українця-

ми і євреї, які були заслані німецьким військом у табір Auschwitz. Перші євреї прийшли до Бистрого у 1730-1780 роках. Так само, як українці, євреї прийшли з Галичини. Для дітей існувала єврейська школа і вони мали свою синагогу. Деякі з них займалися ремеслом.

Протягом віку в Бистрім проживали й інші національні меншини. Ще з XVIII ст. в селі оселилися кілька німців та угорців.

З культурної точки зору в Бистрім зберігаються українські звичаї і традиції, а саме у Бистрому є унікальний фестиваль вівчарських обрядів, – Гуцульська міра.

День Гуцульської міри далі зберігається. Міра – це свято, коли збираються господарі та вівчарі і доять та міряють молоко овець. Господар позначає фарбою кожну свою вівцю щоб міг її розпізнати.

Гуцульська міра єднає і гостей із сусідського села Вишавська Долина, де вони мають нагоду покуштувати вівчарські страви: сир, вурду, бриндзю овечу. Це свято відбувається не тільки у Бистрім, а і в інших українських селах – Вишавській Долині Верхній Рівні, Рускових Полянах.

(Закінчення у наступному числі)

Микола ДУТКА

НА ДУХОВНУ ПОЖИВУ

Великодний піст

Метою Великого посту є духовне очищення людей покаянням, молитвою та стриманістю в їжі та питві, що допоможе нам всім відповідно зустрічати Великдень. Великий православний богослов Олександр Шмеман каже, що «Великий піст – це наша духовна подорож до Воскресіння».

Українська Православна Церква розпочала цього року Великий піст 2-го березня, який триває до 18-го квітня. Мова йде про сім тижнів, протягом яких кожен християнин буде змагатися примножувати добрі діла, утримання від їжі та розваг, молитися більше, сповідати свої гріхи, причащатися і брати участь у недільному богослужінні та інших молитвах. Дуже важливим під час посту є отримання прощення від усіх тих, перед якими ми провинилися, щоб не мали когось на нашій совісті.

Можливо, що одні з нас не знаходять мотивацію посту, або не розуміють, чому і для кого треба постити? Щоб нам було легше у цій подорожі до Воскресіння, я пропоную поділити піст на тижні та призначити кожний тиждень комусь, а саме:

Першого тижня буду тримати піст для себе. Я буду молитися і утримуватися від скоромної їжі для мого здоров'я, для мого успіху, для моєї душі. Перший тиждень буде моя медитація про себе і про своє життя, бо якщо я сам не буду чогось для

себе просити у Бога, то хто це зробить краще?

Другий тиждень посту тримаймо для наших батьків та родичів. Признаємо ми, чи ні, завдяки їм ми живемо на цьому світі. На жаль, дуже часто забуваємо про наших батьків, ото ж, вони заслуговують, щоб ми молилися за них бодай один тиждень упродовж Великого посту.

Третій тиждень віддаймо нашим дітям. Наші діти – це наше майбутнє і кожен батько та мати повинні молитися за своїх дітей кожного дня, а тим більше під час посту. Цього тижня помолімся за них, щоб Бог охороняв їх від всього злого і допомагав їм у всіх добрих намірах.

Четвертого тижня помолімся за наших дідів та прадідів, братів та сестер. Старші люди не вимагають від нас багато речей або великих зусиль. Вони чекають лише добре слово та нашу любов. А як найкраще можна виразити нашу любов до них, ніж щиро помолитися за їхнє здоров'я?

П'ятого тижня помолімся за суспільство. Суспільство наше зазнало дуже великих змін за короткий час, люди все більше віддаляються від церкви та від Бога, а наш обов'язок є молитися за всіх людей світу.

Шостого тижня просімо у Бога миру для всього світу. Який великий дар є мир і яке велике нещастя приносить війна! Щоб ми ніколи не зазнали гіркого періоду, неспокою, то віддаймо цей тиждень молитві за весь світ та за мир у ньому.

Останній тиждень – це спеціальний піст, коли і наша медитація звертається до Страстей Ісуса Христа, до страстей, котрі переніс Він за нас усіх.

Можливо, що якщо таким чином ми будемо сприймати Великодний піст, то період посту не буде нам здаватися важким, а навпаки, буде радісним, тому що ми будемо його тримати для нас і для наших близьких осіб та для Бога, котрих ми так любимо! Всі ми пригадаймо, який великий дар дав нам Бог через цей період Великого посту для очищення душі й тіла і тримаймо його так, як належить у пості й молитві!

отець Іван ЮРЧА

СВЯТО РІДНОЇ МОВИ В СІГЕТІ

Так, як і кожного року, так і цього року 29 лютого Марамороська філія СУР на чолі з її головою, паном Мирославом Петрецьким відзначили Міжнародний день рідної мови.

У заході було багато жінок, чимало учасників, тому що відбувся і симпозіум «Роль української жінки у суспільстві».

На події взяв участь пан депутат і голова СУР Микола-Мирослав Петрецький, який привітав присутніх теплим словом, підкреслив значення правильного вживання рідної мови, а також роль жінки-матері, вчительки у

збереженні та розвитку рідної мови.

Він побажав присутнім земних благ, добра, здоров'я, успіхів у роботі.

«Слово рідне», «мова рідна», «мова солов'їна, мелодійна» і т.п. весь час звучало на святі.

Пані Ледія Співалюк звернулася до присутніх із прекрасними словами і закликала викладачів плекати у дітей любов до рідної мови.

У своєму слові ми підкреслили роль жінки-матері у суспільстві.

«Мама» – таке просте,

легке слово, складене з двох складів, які повторюються, а як багато воно значить!

В українській мові ще існують слова «мати», «ненька», які так западають у душу.

Матірня мова тісно пов'язана з рідною мовою, тому вона і зветься «материнською мовою». Та ж мама є та, яка говорить до своєї ще ненародженої дитини, а потім відкриває дитині навколишній світ, учить перші слова, вчить, що добре, а що лише навколо неї, а ще (головне!) вчить молитися матірною мовою.

То ж, як можна все це забути? Хто все це забуває, того, раніше чи пізніше, Бог карає.

Із цього виходить необхідність, обов'язок всіх розвивати, вживати правильно рідну мову.

Звернення до викладачів на всіх рівнях – заохочувати дітей правильно розуміти красу рідної мови, не цуратися вживати її, знайти такі методи і прийоми, щоб діти із захопленням вивчали рідну українську мову, тому що вона має своє заслужене місце між мовами світу.

Бажаю всім жінкам-матерям, бабусям довгих, легких, добрих, щасливих років, щоб їх діти і внуки мали змогу багато разів поздоровляти їх, подякувати їм за їх добро й ласку.

Щастя Вам, Боже, і всього найкращого!

Анна САМБОР,
проф.- пенсіонер

«Найбільше і найдорожче добро кожного народу – це його мова»

"Найбільше і найдорожче добро кожного народу – це його мова, та жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя і свої сподіванки, розум, досвід, почування."

Панас МИРНИЙ

У кожного народу є свої особливості, традиції, культура і мова. 21 лютого, за рішенням ЮНЕСКО, у всьому світі святкували Міжнародний день рідної мови. Саме мова передає особливість самобутності кожного народу.

У нашій філії вже стало доброю традицією відзначати Міжнародний день рідної мови. І цього року 23 лютого в Клубі лікарів Яської філії Союзу українців Румунії організувала захід, присвячений рідній мові. Програма заходу була насиченою.

У гарно прибраному залі Клубу лікарів члени комітету філії створили атмосферу добра і дружби. В залі була представлена виставка книг українською мовою з фонду бібліотеки СуР, а також виставка часописів, які видаються Союзом українців Румунії та різні інші матеріали про українську мову та про наших письменників.

Із вітальним словом звернувся до присутніх голова Яської філії Союзу українців Румунії, наголосивши на тому, що мова є визначальною ознакою держави, безцінною і невичерпною скарбницею культурного надбання народу. У своєму виступі він представив документальну доповідь про походження та значення цього свята для меншин взагалі та для нашої меншини, зокрема, і кілька офіційних цікавих даних про історію виникнення мов, взагалі, і про походження української мови, зокрема, про історію святкування Міжнародного дня рідної мови, а також про цікаві факти щодо мов світу та української, зокрема, про те, як цінять іноземці українську мову тощо. Наприкінці виступу він підкреслив, що, починаючи з 2018 року, був прийнятий закон і громада українців Румунії відзначає День української мови 9 листопада. (4 липня Палата депутатів Румунії прийняла законопроект про оголошення 9 листопада Днем української мови).

Зі святом рідної мови прийшли привітати нас гості: керівники установ та викладачі Національного коледжу мистецтв «Октав Банчіла», представники різних організацій, з якими співпрацює наша організація. Було сказано багато добрих і теплих слів на адресу українців.

Захід продовжився святковим концертом, підготовленим викладачами та учнями Національного коледжу мистецтв «Октав Банчіла». У мистецькій програмі цього

Наталія Бурдужа. До них також приєднався професор Іліє Горовий, заступник директора коледжу під супроводом своїх сопілки та гітари.

заходу прозвучали вірші та пісні про рідну мову румунською, українською та російською мовами.

Особливо зворушливо звучали поезії про рідну материнську мову, які декламували викладач Національного коледжу мистецтв «Октав Банчіла» пані Кармен Даніков Захарія та докторант філологічних наук

Далі присутні насолоджувалися піснями виступали учениць коледжу.

Особливо тепло зустрічали учасники заходу нашу давню, можна так її назвати, подругу пані Отілію Захарію, викладача у згаданому вище коледжі, і завершили святкову програму, присвячену Міжнародному дню рідної мови, юні танцюристи гурту СуР «Веселка» під керівництвом пані Родіки Фаліштяну.

Слід зазначити, що всі присутні були в захваті від проведеного заходу і по завершенню концерту покидали зал, де відбувся захід, в гарному настрої. Необхідно зазначити, що події такого роду – не тільки розвага, а й можливість популяризувати серед учасників українську мову, традиції та звичаї українського народу.

По закінченню офіційної частини голова Яської філії СуР запросив присутніх заходу відвідати бібліотеку нашої філії. Бібліотека чудова, є можливість для дітей і дорослих читати цікаві книги як українською, так і гарні переклади на рідну мову, захоплюючі, пізнавальні історії, найкращі твори сучасної української літератури... У нас є книги на будь-який смак та вік!

Фахівці у області мов пропонують такі прості кроки до своєї мови:

- Вчитися, не боятися робити помилок, запитувати, цікавитися.
- Читати книжки українською мовою, дивитися фільми українською мовою, слухати українську музику.
- Писати українською мовою в соцмережах.
- Знайти друзів, які хочуть перейти на українську, взаємно мотивувати це.
- Запровадити українську в родині, вчитися разом.
- З незнайомими людьми, в магазинах, на касах, у сфері обслуговування говорити українською мовою.
- Почати говорити з друзями українською мовою.
- Почати говорити на роботі українською мовою.
- Налаштувати українською мовою сайти та техніку.
- Підтримувати українські ж культуру та медіа.
- Запросити інших робити те саме.

Віктор ГРИГОРЧУК,
голова Яської філії СУР

Зустріч голови СуР, депутата Парламенту Румунії Миколи-Мирослава Петрецького зі студентами українського відділу Бухарестського університету

3 березня 2020 р. відбулася зустріч пана Миколи-Мирослава Петрецького, депутата Парламенту Румунії, голови СуР та радника Іліє Костела зі студентами українського відділення Факультету іноземних мов та літератур Бухарестського університету.

На цій зустрічі пан депутат Микола-Мирослав Петрецький розповів у кількох словах про діяльність організації СуР, про українську нацменшину в Румунії, про зв'язки з науковими закладами для сприяння вивчання рідної української мови і стосунки СуР з міжнародними організаціями СКУ (Світовим Конгресом Українців), Всесвітньою Координаційною Радою та іншими.

Голова СуР заявив, що існує велика потреба відносно випускників української мови не тільки у мас-медіа (засобів масової інформації), але і в різних економічних та комерційних галузях. Депутат Микола-Мирослав

Петрецький сподівається, що там, де буде працювати багато молоді, там будуть виникати чимало цікавих ідей.

Студенти висунули декілька пропозицій, серед них: співпраця з українськими редакціями СуР, відвідування української меншини у повітах Румунії, участь у різних конкурсах та культурних подіях, організованих СуР, підтримка різних стипендій для вдосконалення української мови та сприяння для придбання українських книг, підручників з мови та літератури з України.

Наприкінці зустрічі голова СуР Микола-Мирослав Петрецький з щирістю запропонував студентам співпрацювати з СуР, побажав успіхів на майбутнє і разом із викладачами української мови (лектором д-ром Альоною Біволару, лектором д-ром Романом Петрашук) відвідав український кабінет.

Роман ПЕТРАШУК

НЕ ЗАБУВАЙМО СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТІ УЧИТЕЛЯ І ПОЕТА ЮРІЯ ПАВЛІША!

Недавно, ще не минув від того часу рік, як я писав про нашого друга, відомого поета Юрія Павліша, в культурно-просвітницькому часописі Союзу українців Руму-

нії «Вільне слово» (Н-р 5-6, березень 2019 р.), тоді, коли він сповнив 80 років життя (19 березня 2019 р.).

На жаль, дійшла до мене неприємна вістка, що славний учитель і поет Юрій Павліш покинув цей світ 5 березня 2020 р.

Покійний народився 19 березня 1939 року в селі Копашиль Карашсеверінського повіту в Банаті в сім'ї селянина із більшою братами. Здібна та допитлива дитина успішно здобула загальну школу і поступила до Української педагогічної школи в Сігеті, де Юрій здобув диплом учителя і перейшов працювати в село Русь-Поляни на Мараморошину, де і оженився.

Останні роки прожив у Домі пенсіонерів-старожилів у місті Бая Спріє.

Похоронили Юрія Павліша в тому самому селі, де він працював учителем понад 35 років, – до 1999 року, коли вийшов на пенсію.

Про творчу працю Юрія Павліша писалося багато в нашій українській пресі, а

також і в газетах Мараморощини. Про його творчість Степан Ткачук писав: «Зміст поезії Юрія Павліша багатий і різноманітний, а в основі багатьох із них лежать реальні факти». Або: «Поезії Юрія Павліша – публіцистичні, але їхня публіцистичність не заперечує індивідуалізацію поетичного мовлення, вони, поезії, наскрізь пронизані пафосом, реалістичною ясністю і змістовністю образного вислову.

У поезії Павліша органічно поєднуються лірика і епос, а публіцистичний струмінь підсилює їх внутрішній драматизм і гострий монолог...». Побратим по перу, тепер Юрій Павліш шукає Степана Ткачука в Небесах.

Похоронні відправи відбулися у селі Русь-Поляни 7 березня 2010 р.

Провід організації СуР Бая Маре висловлює глибокі співчуття родині покійного. Хай буде земля йому пухом!

Степан БУЧУТА

Печера в Реметах

Про так звану печеру в Реметах, що на Мараморощині, старші люди села знають легенду, ніби з популярних казок.

Ця легенда, у двох словах, звучить так:

«Давно, коли перші мешканці поселилися в цих місцях, вони розсипали домогосподарства. П'ять заможних родин мали дорогі речі, і навіть золото. Боячись не втратити свої багатства, бо їх могли пограбувати, п'ятеро власників вирішили приховати ці речі. Де? Вони шукали місце і знайшли печеру в прилеглих горах. Печера не була звичайною і володів там нечистий Дух. Однієї ночі п'ятеро людей вирішили залишити своє багатство під опікою Духа, але він поставив сувору умову.

Попросив чоловіків щоразу, коли вони хочуть сховати свої дорогоцінні речі, або вивезти свої речі з печери, щоб були при-

сутніми всі. Якщо хтось із них порушить умову, він заплатить душею сусіда.

В одну ніч один із чоловіків, який накупив більше багатства, вирішив сховати його в печері, йдучи сам. На виході він згадав про заповіт, укладений з нечистим Духом. Холодні потоки пройшли його, і він хвилювався, як поспішав повернутися додому. Нещастя вразило його дорого, бо тієї ночі померла його єдина дочка. П'ятеро чоловіків вирішили більше ніколи не ходити до печери, відмовившись від свого багатства, боячись втратити сім'ю».

Про що це? Про печеру, що знаходиться в місці, яке називається "Кішків", біля підніжжя гори Фенехедь, у вулканічній зоні, де, точніше, переважають андезитні скелі, куди людина може спуститися на мотузці за кілька метрів у підвал. Звідти триває висока галерея чоловічого зросту. За переказами деяких місцевих жителів, які нава-

жилися туди зайти, ця галерея мала б вихід з іншої сторони гори (можливо, вона є закритою). Галерея пов'язана із зовнішньою стороною і через два отвори повітряний потік є дуже сильний, бо там виходять вулканічні гази. Це, мабуть, було місцем притулку в далекі часи, або існувала тенденція до експлуатації ймовірних кольорових рудин. На сьогодні неподалік від галереї перекрито стелю, що перекриває доступ зсередини. Однієї зими між 2000 та 2001 рр. двоє молодих людей із села Ремети, мабуть, були притягнені до легендарного золота, тільки що кінець був нещасливим. Один із них загинув, задихнувшись виділеними газами. Досліджень щодо цієї галереї немає і останнім часом не проводилося жодного дослідження. Однак, легенда жива і по цей день, але курйозні не повинні заходити у це місце.

Це коротка історія про печеру в Реметах (зібрана від людей).

**Дануц ШЕЛЕВЕР,
Ясмiна ПОПОВИЧ,**

учні Сігетського українського педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка

УКРАЇНСЬКИЙ «БАЛ КАЧЕНЯТ»

Особлива подія відбулася 28 листопада 2019 р., тоді, коли учні Педагогічного Ліцею імені Тараса Шевченка міста Сігету Мармаціей повіту Марамуреш організували традиційний "Бал каченят" («Balul bobocilor» рум. м.).

Метою цієї події було відкриття юних українських талантів.

Дев'ятикласники були дуже раді брати участь у конкурсі і старанно працювали. Вони підготували різні цікаві моменти: танці, анекдоти, пісні тощо.

Організаторами були учні 11 А і Б класів, які радісно співпрацювали з дев'ятикласниками, а також із викладачами ліцею. Вони вишукували спонсорів, які були готові підтримати їхню подію. Організатори зрозуміли, що ця подія вимагає багато часу, енергії, зусиль, і тому були готові приділити свій вільний час для організування балу.

Ведучі Шмуляк Емілію та Попович Ясмiна розпочали бал гарними і теплими словами, що підбадьорили учасників. На сцені виступили талановиті учні 11 А і Б класів, які співали, танцювали і веселили глядачів гумористичними моментами.

Кожна пара каченят боролася за отримання звання Місс та Містер каченя. Це звання отримали Таня Фірішак та Назар Малярчук, які сміливо виграли усі

випробування і дуже гарно танцювали.

Усі учасники отримали подарунки та (певне) звання згідно з їхніми здібностями.

Один з головних організаторів цієї події – Юліян Попович, який розповів нам про "Бал каченят": „На мою думку, це була складна і одночасно цікава подія. Вона вимагала багато часу і терпіння. Ми повинні були працювати з каченятами, готувати зал, а також наші виступи. Без допомоги дорогих наших викладачів, класних керівників і директора нашого ліцею, ми не змогли б це організувати. Мені дуже сподобався цей досвід і я радий би це ще раз «попробувати».

Організатори дуже вдячні Філії Союзу українців Румунії повіту Марамуреш, пану Мирославу Петрецькому за підтримку. Без допомоги філії не було б можна організувати цю подію.

Як каченята, так і організатори, щиро дякують своїм класним керівникам і всім викладачам за їхню працю і терпіння в роботі до «Балу».

Також директор ліцею п. В. Куриляк заслуговує велику подяку за те, що він завжди розуміє учнів і підтримує їх теплими словами. Його поради завжди корисні! Дякуємо!

**Джессіка БІЛЧИК,
Юліян ПОПОВИЧ,**

учні XI класу Українського ліцею ім. Тараса Шевченка в мараморському місті Сігеті

Актуальність атрибутів людського життя, відображена в творчості Тараса Шевченка

Наукове шевченкознавство в цілому світі підтверджує той факт, що мірою поступового руху людства шляхом прогресу зростає актуальність творчості Шевченка, інтерес до неї і любов народів світу до Кобзаря. Це пояснюється тим, що в творчості поета знаходять своє відображення такі соціально-життєві проблеми, як природа людини, сенс її життя, призначення її на землі, розуміння таких вічних атрибутів людського життя, як: добро і зло, любов та ненависть, правда і кривда, кара і прощення, щастя, милосердя, справедливості та ін.

Наприклад, у творчості Шевченка щастя — це почуття, стан найвищого, повного задоволення, це становище, створене умовами життя, це збіг обставин, хід подій у житті людини, плинність часу, думок, що ніби не залежить від волі людини, що це проблема життя, яку поет вирішує з позицій гуманізму — такої щирої, полум'яної, всеохоплюючої любові до людини, яку важко знайти в інших поетів.

Для Шевченка характерні постійні роздуми про людину: піднести людину, викликати в неї почуття власної гідності, збудити її свідомість, вселити віру в краще майбутнє — такий лейтмотив усієї творчості поета. Тут слід наголосити окремі моменти і, передусім, національний характер, національну психологію, які мали аж ніяк не другорядне значення, а також таку «дрібницю», як особистісні риси характеру самого поета.

Шевченко ніколи не обирав собі друзів за національною ознакою. Для людини високого національного покликання, якою був Шевченко, не мало значення, до якої нації належать його близькі, хочби яким парадоксальним це здавалося на перший погляд.

Національне почуття для нього було протилежністю побутовому націоналізму. Так само, як соціальний інстинкт, гостре відчуття класової солідарності із сільським трудівником не перешкоджали духовній близькості з князем Рєпніним, його донькою Варварою, правнучкою «гетьмана в перуці» Кирила Розумовського. Ненависть не затьмарювала йому очі, як і любов до України не заважала бачити ясно і об'єктивно гірке і недостойне в її історії: «Я ридаю, як згадаю діла незабуті дідів наших. Тяжкі діла! Якби їх забути, я віддав би веселого віку половину. Отак-то наша слава, слава України».

Чим була Україна для Шевченка? Як поет і художник Тарас Шевченко виріс на ґрунті соціальної та національної боротьби знедоленого свого народу, в умовах зростання антикріпосницького руху. В 1846 р. в Києві вступив до Кирило-Мефодійського товариства, очоливши в ньому демократичний напрям. Після

розгрому товариства (1847) за революційні твори Шевченка було заслано в солдати в Оренбурзький корпус із заборобою писати й малювати. Десятирічне заслання не зламало Шевченкового духу. Доля його була така важка, що до кінця життя він так і не мав змоги викласти свою автобіографію, а усвідомлював же характерність своєї долі для долі своєї вітчизни.

Найдорожчою спадщиною для Шевченка була та непримиреність до духовного і політичного рабства, що звучала в народній творчості. «Наша дума, наша пісня не вмре, не загине... От де, люди, наша слава, слава України! Без золота, без каменю, без хитрої мови, а голосна та правдива, як Господа слово». Тому так суворо ставиться поет до кожного відступу від ідеалу свободи, що їх чимало чинилось у реальній історії!

Шевченко розумів загальнолюдський, можна сказати, всесвітній характер

того прагнення до свободи, яке рухало ним ціле життя. З позицій гуманізму поет розв'язує питання: що є прекрасне? Прекрасне — в реальному житті, в природі, в дійсності, в людях, в їхній діяльності: прекрасна мати з дітьми, прекрасна людина в праці, прекрасні куточки квітучої природи і разом із тим навкруги зло і горе, сльози і кров: «Все плаче, все гине... бо на землі горе».

У творчості Шевченка широко вживається категорія прощення. Поет неодноразово закликав прощати людям гріхи, прощати ворогам, і насправді в творах поета ця категорія не має нічого спільного з біблійським тлумаченням. Він розглядає прощення в реалістичній, земній, життєвій ситуації, як необхідну умову добрих відносин між людьми: «Нехай житом, пшеницею, як золотом, покрита не розмежованою останеться навіки од моря і до моря — слава наша земля».

Популярність творчості Тараса Шевченка постійно зростає. Це тому, що в його творчій спадщині поставлені вічні проблеми людини та її життя, які червоною ниткою проходять крізь усю його творчість.

Саме тому Іван Франко писав: «Коли б мені прийшлося одним словом схарактеризувати поезію Шевченка, то я сказав би: се поезія бажання життя. Свобідне життя, всесторонній, нічим не опутаний розвій одиниці і цілої суспільності, цілого народу — се ідеал Шевченка, котрому він був вірним ціле життя».

Нескорені думи Тараса Шевченка стали спонукальною причиною шанувати і високо цінувати його творчість, інтерес до неї і любов народів світу до нашого Кобзаря.

Михайло КРАМАР,
професор-доктор Клузького Університету

БЛУДНИЙ СИН

*Край села у бідній хаті
Жила жінка молода, —
Удовиця, яка мала
Маленького синочка.*

*Побожно все говорила
Йому про Ісуса Христа,
Щоби завжди був послухний,
В своїм серці Бога мав.*

*Щаслива була та мати,
Доки синок її слухав,
Коли ходив все до церкви
І з книжок святих читав.*

*Але скус є велика,
Многих манить до гріхів,
І робить з дітей людей
Служителів сатанів.*

*Доки синок був маленький,
Був послухний, добрий був.
Як підріс, зовсім змінився,
І забув, який він був.*

*І цей син мами-вдовиці,
Як став уже парубком,
Вже не слухав мами голос,
І пішов блудним світом.*

*Мама-вдова гірко плаче,
Руки ломить, журиється,
Що син пішов у світ грішний,
За нього Богу молиться.*

*А син блудний і байдужий
Мами голосу не чує,
Із друзями, блудницями,
І днює, й ноче.*

*В мами вже висохли очі,
Вже постарілася, бідна,
Навернути свого сина
Не могла і не могла.*

*Захворіла бідна мама,
Відчуває вже кінець,
Ще устигла написати
Пару слів на папірець.*

*Син прийшов додому п'яний
І звернувся на ліжко.
І слухає... вже не чує
Від мами ні словечка.*

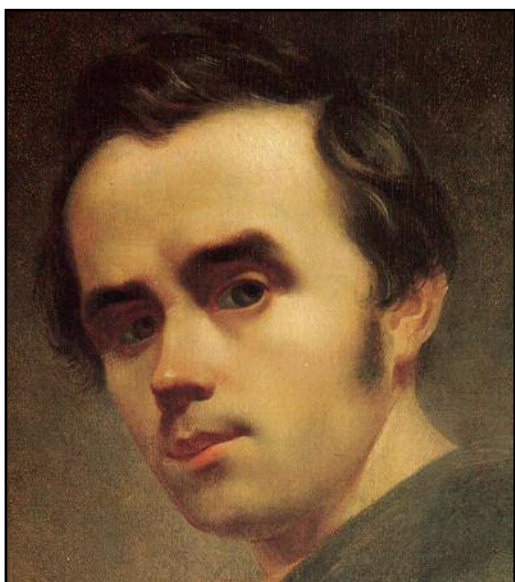
*Устає, іде до мами,
А вона в ліжку лежить
І з очима закритими,
А в руці папір тремтить.*

*Узяв папір з рук студених,
Читає, що пише там:
«Синку любий, навернися,
Щоб зійтися в небі нам».*

*Поглянув на тіло мами,
Обняв і поцілував,
Заплакав із жалем великим,
Що він маму не поважав.*

*Покаявся син той блудний
І повернувся до Бога,
Щоб відкрита йому була
До мамочки дорога...*

Іван АРДЕЛЯН,
отець-пенсіонер

РОБОЧА ЗУСТРІЧ ПАНА ДЕПУТАТА

15-го лютого цього року пан депутат і голова СУР Микола-Мирослав Петрецький здійснив робочу зустріч із активом СУР Марамороської філії у місті Сігету Мармацієй.

На зустрічі були присутні члени бюро місцевих організацій.

Зустріч була дуже активною, вдалою, тому що присутні висловили свої думки і враження про діяльність СУР, про питання, які існують і турбують жителів наших населених пунктів, а також про проекти на майбутнє.

Були порушені також питання шкільництва. Пан депутат повідомив про партнерство, що було заключене із шкільними інспекторами, із церквами для того, щоб підтримувати діяльність цих установ, організувати все більше цікавих подій, до яких залучувалися б все більше учасників.

Пан Василь Пасинчук повідомив про свою діяльність на посту місцевого радника від СУР у селі Ремети, про підтримку навчання і розвиток місцевості, а маючи на увазі, що наближаються місцеві вибори, підкреслив значення підтримки для вибору радників від СУР для розвитку наших сіл.

Пан директор ліцею ім. Т. Шевченка Василь Куриляк оцінив підтримку, яку ліцей одержав від пана голови для розвитку цього навчального закладу, закликав всіх присутніх підтримувати навчання на рідній мові, не соромитися і розвивати рідну мову на всіх рівнях, заохочувати учнів поступати до українського ліцею.

Пані Лоредана Лушкан, директор Верхньорівнянської школи, закликала всіх до єдності, тому що тільки так зможемо

довести нашу благодарність і силу.

Зустріч пройшла успішно, ще багато присутніх висловили чимало інших думок. Ми зупинилися тільки на декількох із них.

З повагою
Анна САМБОР

«ДНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА» У БАНАТІ

7-ого березня ц.р. філія СУР Тімішського повіту організувала вшанування 206-у річницю з дня народження генія українського народу Тараса Шевченка в Культурному центрі Банату, де проживають численні українці, в м. Лугожі. Свято розпочалося в українській церкві Св. Володимира панахидою за упокоєння душі Тараса Шевченка і його родини. Все було відправлено протоієреєм, парохом Іллею Албічуком та парохами отцями, парохом Василем Арделяном, В. Бротним в с. Петроса, Іваном Бротним в с. Гусарка українською та румунською мовами.

Наступний момент відбувся біля погруддя великого Кобзаря. Голова філії Юрій Глеба запропонував момент виконання гімнів Румунії та України. Опісля представив гостей заходу: голову СУР, депутата в Парламенті Румунії Миколу-Мирослава Петрецького, Ірину-Любу Горват – генерального секретаря СУР, Василя Пасинчука – першого заступника голови СУР, Василя Бучуту, Анну Самбор, Пінтю Марічука, Івана Рекала, членів Ради, голову Марамороської філії СУР Мирослава Петрецького, голову Карашсеверінської філії Івана Лібера, голову організації СУР м. Лугож Івана Ковача і всіх голів крайових організацій м. Тіміш. З боку мерії міста мер проф. Франчіск Болдя завжди присутній на всіх заходах з нами.

Запросив Ю. Глеба до вітального слова голову СУР Миколу-Мирослава Петрецького, передав найщиріші вітання всім шанувальникам Шевченківського слова, згадав роль генія українського народу в українській літературі, в житті народу, любов до України. Слідували момент покладавання вінків квітів біля погруддя Шевченка та пісні на слова Т. Шевченка: Заповіт, Думи мої та інші. Його поезія – це пісня життя, пісня українського народу.

Третя частина свята, концерт, при-

свячений невмирощому поету, відбувся в міському театрі ім. Траяна Грозевеску. Учасники – багато учнів, малих діточок, художніх колективів.

Відкрив свято голова Ю. Глеба. Спочатку був момент незабутніх спогадів, а потім він запросив промовити кілька слів з нагоди заснування 30 років Союзу україн-

ців у Банаті протоієрея І. Албічука, проф. І. Лібера, котрі згадали початок українства в нашому краї, ініціаторів, які хотіли об'єднати українство до купи для українського відродження, для розвитку українського духу.

Не можна забути Юрія Семенюка як ініціатора такої ідеї, якому допомагали українці, серед них Євген Масикевич, Василь Павліш, пізніше Ілля Албічук, лугожанин Іван Ковач, Петро Бея та інші. Голова філії Тіміш вручив ювілейні

плакети і дипломи тим, які включились у важку працю активного членства, підтримували духовну і культурну діяльність. Ніколи не треба забути слова Шевченка: «Борітеся, поборете», «Любітеся, брати мої». То й про нас у цих словах іде мова.

Почався концерт. Перші виступали діточки дитсадка м. Лугож разом із вихователькою Аделіною Бобик, пісеньки, віршики. Потім – діточки та учні школи с. Шука I–IV класів (керівник Марія Чінар та вчителька Марія Оанча). Слідували учні школи Дарова, котрі вивчають українську мову. Гарно представили вони музичний, інструментальний момент, пісні, вірші. Слідували учні Ліцею ім. Юлії Хаждеу (український відділ – проф. Віолета Лазарчук). Вони виконали і коротку сценетку з поеми «Катерина». Всі колективи змагалися якнайкраще представити поезію Кобзаря та народні пісні. Виступив на сцені і відомий хор з нашого краю «Голос українців» із Караш-Северіну, диригент проф. І. Лібер. Прозвучали пісні на слова Шевченка, наші та авторські пісні на високому рівні. Продовжили програму молоді танцюристи села Шука «Золоті друзі», які виконали два українські танці, які зачарували публіку.

Завершив нашу програму український найст – талановитий і відомий усім Микола Грінь, який за виконання мелодій прийняв довготривалі оплески.

Всі учасники концерту за їх працю отримали дипломи СУР. Скажемо також, що голова філії Тіміш привітав всіх жінок з нагоди 8-го березня, Жіночого дня, подарував їм квіти. Хочу закінчити свою статтю такими словами: всі учасники постаралися доказати те, про що мріяв Тарас Шевченко – «Наша дума, наша пісня не вмре, не загине», як видно, і в банатському краї.

Анна БЕРЕГІЙ,
м. Лугож, Тіміш

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ВІТАЄМО ВАС!

1. Першого заступника голови СУР, голову Ботошанської організації СУР, викладача фізкультури в с. Рогожешти Ботошанського повіту п. **Віктора СИМЧУКА** – 2 березня 1956 р. Активного працівника на українській ниві.

2. Відомого добруджанського фольклориста та етнографа, члена Спілки письменників Румунії, співзасновника Добруджанської філії СУР, першого її голову, випускника Сігетської української педагогічної школи та українського відділення Бухарестського університету, викладача п. **Віргілія РІЦЬКА** – 6 березня 1937 р. Автора книг. Чи не єдиного дописувача до українських сурівських часописів із Добруджанського краю!

3. Заступника голови СУР, голову Клузької організації СУР, голову Видавничої комісії СУР, члена Асоціації славистів Румунії та Культурологічної асоціації «Румунія-Україна», д-ра-доцента українського відділення Клузького університету ім. Бабеша-Бойоя п. **Івана ГЕРБІЛЯ** – 9 березня 1975 р. Народився у с. Верхня Рівна, що на Мара-

морощині, де і закінчив восьмирічку. Слідував ліцей ім. Міхая Емінеску в м. Бая Маре та Факультет Клузького Університету ім. Бабеша-Бойоя – відділення російської та норвезької мов. Автора наукових збірників з української діалектології, топонімії й антропонімії, Українсько-румунського розмовника та редактора збірників на лінгвістичні теми.

4. Першого заступника голови СУР, голову Тіміської організації СУР, банатського українця п. **Юрія ГЛЕБУ** – 15 березня 1954 р. За фінансуванням Союзу українців Румунії, 2016 р. було поставлено бюст Т. Шевченку в м. Лугожі перед Українською Православною церквою ім. Св. Володимира! Вітаємо!

5. Редактора румуномовного журналу «Есоуі усраїнеп», лектора д-ра при українському відділенні Факультету Клузького Університету ім. Бабеша-Бойоя, члена СУР, члена Асоціації славистів Румунії та Культурологічної асоціації «Румунія-Україна» п. **Михаслу ГЕРБІЛЬ** – 25 березня 1977 р., уродженцю українського с. Верхня Рівна,

що на Мараморощині, де закінчила початкову школу. Слідували Сігетський педагогічний ліцей та Клузький Університет ім. Бабеша-Бойоя, секція російська-румунська мови.

6. Голову Верхньорівнянської місцевої організації СУР Мараморощини, професора математики, довгі роки диригента Верхньорівнянського хору, доброго і щирого українця п. **Елека ОПРІШАНА** – 29 березня 1943 р. Народився і виріс на Мараморощині, де і закінчив початкову школу; послідували – Українська Сігетська педагогічна школа та Баямарський інститут математики. Все своє життя працював на освітянській ниві, виховавши чимало поколінь верхньорівнянських учнів. Батько двох дочок, і вже став також і щасливим дідусем!

7. Співзасновника СУР, відомого українського поета, прозаїка, працівника видавництва нацменшин «Критеріон» (до 1989 р.), члена Спілок письменників Румунії та України, удостоєного двох премій Спілки письменників Румунії, головного редактора дитячого журналу «Дзвоник» (СУР), уродженця мараморського села Луг над Тисою п. **Миколу КОРСЮКА** – 30 березня 1950 р.

Вітаємо з 70-річчям!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

У КЛУЖІ ВІДСВЯТКУВАЛИ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ

(Закінчення. Початок на 3 стор.)

Декілька цитат відомих постатей світового рангу про знання рідної мови та про важливість володіння іноземними стали своєрідним підсумком цього виступу. Однією з найвлучніших, на мій погляд, є вислів всім відомого Гете: «Той, хто не володіє хоча б однією іноземною мовою, не знає нічого про свою рідну».

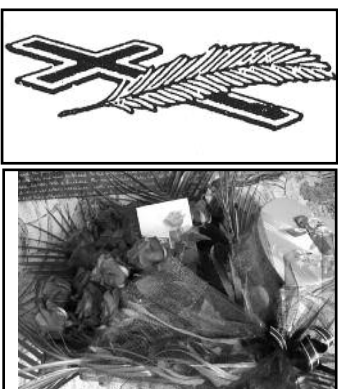
На заходах цього формату не одноразово виникали наукові дискусії серед виступаючих та присутніх викладацьких кадрів, що мають професійний і приятельський характер. Так і цього разу розпочався швидше обмін враженнями і думками на рахунок

неминучості появи запозичень. Та викладачі зійшлися у думці, що цілковита природність цього процесу не повинна виправдовувати

недоцільне використання модних іншомовних слів замість вже існуючих автентичних одиниць. В кінці слово взяв представник найстаршого покоління українців у Клужі пан професор М. Крамар для того, щоб сердечно подякувати молодшим колегам за чудову організацію і актуальні теми виступів. Він усім нам нагадав слова Т. Г. Шевченка: «рідна мова і особиста гідність, людська гідність – це синоніми». Таким чином Кобзар прирівняв таке широке і загальне поняття, як «рідна мова», до такого чутливого та індивідуального поняття, як «особиста гідність», а також натякнув, що, втративши перше з них, залишишся і без другого. Давайте не допустимо цього!

ПІШЛА В ПОТОЙБІЧЧЯ НА 67 РОЦІ ЖИТТЯ ДОБРА, ГАРНА, МИЛА НАША КОЛЕГА ЛЩЕЙНИХ РОКІВ ОРИСЯ КОПОЩУК

Народилася покійна у селі Верхня Рівна, Мараморощина, 19 березня 1953 року. Випускниця українського відділення Ліцею ім. Драгоша Воде, м. Сігет, Мараморощина, 1972 р.

Нехай добрий, світлий спомин про Орисю Копощук назавжди залишиться у серцях рідних, колег, односельчан, усіх тих, хто її знав, любив та шанував.

дуть сильніші від смерті.

Нехай Бог дасть сили рідним перенести непоправну втрату.

Вічна їй пам'ять та Царство небесне!

Хай з Богом спочиває!

Ми ставимо квіти до її могили!

Важко знайти слова втіхи, коли перестає битися серце людини, але спогади про тих, хто залишив по собі добрі справи, чесно прожив своє життя, завжди бу-

Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

♦ С Ж О Р І Ж К А Д Л Я Д І Ж Е Й ♦

Історія виникнення золотої рибки

Золоті рибки однозначно мають найдовшу історію з усіх акваріумних рибок. Кажуть, перші згадки про золотих рибок з'явилися в Китаї у VI столітті до н.е. Саме тоді прабабушки сучасної золотої рибки стали декоративними домашніми вихованцями. Рибки червоного забарвлення були настільки шанованими, що їх зображення зустрічалися на фамільних гербах знатних родин.

Пращури найвідоміших сучасних порід золотих рибок були виведені завдяки праці селекціонерів династії Мін (1368-1644 р).

Золота рибка навіть має іншу назву – карась китайський.

Першим європейцем, який побачив і описав рибку незвичайної краси, був відомий італійський мандрівник Марко Поло (1254-1324). Про те, коли золоті рибки потрапили до Європи, точно ніхто не знає. Називають різні дати, більшість з них належить до XVII ст.

Однак існує дослідження, що першими відкрили золоту рибку не китайці, а римляни. Вони використовували її для їжі. Карась жив нібито у водах Європи, де в якийсь час схрестився з коропом і так з'явилися пращури сьогоденної золотої рибки. І в Україні народ присвятив чимало казок золотій рибиці.

Гарна притча «Скільки важить молитва?»

Одного дня, до продуктового магазину зайшла бідна жінка з виснаженим виглядом. Вона звернулася до господаря та попрохала трішки продуктів, щоб приготувати дітям обід. Чоловік запитав, чи є в неї гроші. Жінка відповіла, що вона вдова й окрім молитви нічого не має.

Господар сильно розізлився й сказав, що магазин – це не пункт допомоги знедоленим. Але простягнув жінці лист паперу та попросив написати її молитву.

Жінка дістала з кишені маленький та пошарпаний листочок й простягнула чоловіку. Від несподіванки він взяв його, але, що робити далі, не міг придумати. Однак, через пару хвилин йому спала на думку ідея. Навіть не прочитавши, що там написано, він поклав листок на вагу та сказав:

– Скільки важить ваша молитва?

Поклавши хлібину на іншу частину ваги, чоловік помітив, що стрілка навіть не ворухнулася. Тоді він почав накладати все більше й більше харчів, та, зніяковівши, помітив, що стрілка не рухається. Від подиву та уваги інших покупців, господар почервонів й простягнув жінці пакет зі словами:

– Більше на ваги не влазить, візьміть пакет та складайте свої продукти, бо в мене немає на це часу.

Нещасна, витираючи сльози, почала наповнювати пакет. Чоловік помітив, що ще залишилося трохи місця, й дістав шматок сиру та простягнув жінці. Та крізь сльози подивилася на нього з подякою.

Після цього чоловік довго ходив по магазину, бурмотів

під ніс обурення та намагався зрозуміти, що це взагалі було. Коли він заспокоївся, то помітив, що ваги зламані.

На протязі багатьох років господар магазину задавав собі багато питань стосовно цього випадку. Чому саме в його магазині? Чому саме тоді, коли були зламані ваги? Чому він не звернув відразу на це увагу? Що змусило його повестись саме так? Відтоді він більше не бачив цієї жінки, але пам'ятав, що ніби вчора це сталося.

Він знав, що той випадок не був плодом його уяви, тому що у нього все ще зберігається клаптик паперу, де була написана молитва тієї жінки: «Будь ласка, Господи, подай нам хліб наш насущний».

♦ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ♦

Шевченко Тарас Григорович (1814-1861) поет і художник

Вперше збірку творів Тараса Григоровича Шевченка, укладену цілковито для дітей, було видано в Україні у 1891 році під назвою «Кобзар: книга для дітей». Це видання з'явилося у Львові завдяки зусиллям Руського товариства педагогів. З того часу видання текстів Тараса Шевченка для читачів-дітей стало хорошою традицією, що продовжується і нині.

СЕЛО

Село! І серце одпочине:
Село на нашій Україні –
Неначе писанка, село.
Зеленим гаєм поросло.
Цвітуть сади, біліють хати,
А на горі стоять палати,
Неначе диво. А кругом
Широколисті тополі,
А там і ліс, і ліс, і поле,
І сині гори за Дніпром.
Сам Бог витає над селом.

ДАТИ ВСЕСВІТНІХ І МІЖНАРОДНИХ СВЯТ НА БЕРЕЗЕНЬ

1 березня

Всесвітній день дитячого телебачення і радіомовлення

3 березня

Всесвітній день письменника

Окрім відзначення видатних майстрів слова, свято має на меті закликати «четверту владу» виступати проти негативних аспектів демократичного друку, утримуючись від неправдивих публікацій, навмисних фальсифікацій, умисного викривлення фактів та тенденцій безпечної їх інтерпретації

заради політичних, групових та особистих інтересів.

Тож пам'ятаймо, що Слово – це і зброя, і ліки, і величезна відповідальність.

8 березня

Міжнародний жіночий день

9 березня

День народження Тараса Шевченка

19 березня

Міжнародний тиждень ввічливості на дорозі

20 березня

Міжнародний день горобця

Всесвітній день казки, виник за ініціативи Швеції 1991 р.

Міжнародний день щастя

21 березня

Міжнародний день кольору

Всесвітній день поезії

Міжнародний день лялькаря

27 березня

Міжнародний день театру

29 березня

Перехід на літній час.

Подала І.П.-Ковач

Ліна КОСТЕНКО

Вербові сережки

Біля яру, біля стежки
одягла верба сережки.
Головою хилитала,
потихесеньку питала:
– Де ота біленька хатка,
що гарнесенькі дівчатка?
Хай би вибігли до стежки,
подарую їм сережки.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

Весна

– Що з весною настає?
– Сніг у полі розтає.
– А чому то так буває?
– Сонце його пригріває.
– Що ж синіє на землі?
– Ніжні проліски малі.
– А що пнеться із-під листя?
– То травичка вироста.
– А над полем, що бринить?
– Любий жайворон дзвенить.

Кілька українських поетів
Румунії у с. Копашиль (1976 р.)

Сторінки склала Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

У КЛУЖІ ДІЄ «КЛУБ УКРАЇНСЬКОЇ МАЛЕЧІ»

(Закінчення. Прод. з попереднього числа)

Аще організатор планує на зустрічах: «ознайомлюватися з українськими традиціями, прослуховувати і вивчати українські пісні, переглядати пізнавальні та цікаві мультфільми українською мовою, яких зараз з'явилося по інтернету дуже багато. Плануємо в майбутньому навчати дітей читати та писати. Адже з дітьми можна зробити так багато всього цікавого».

«Єдність у різноманітності» є девізом Європейського союзу. То ж, думаю, краще, що ми можемо дати нашим дітям, – це не швидко асимілювання, а навпаки, дати шанс своїй дитині стати різносторонньо розвинутою особистістю, це стане їй тільки на користь. На наших неформальних зустрічах діти матимуть можливість невимушено гратися, розважатися і спілкуватися українською мовою. І ось так «непомітно» ми плануємо збагатити їхній словниковий запас, вони дізнаються про українські звичаї й традиції, а в майбутньому це допоможе їм у формуванні національної свідомості та ідентичності», – пояснює пані Дорош. Своєрідністю і складністю в організуванні й проведенні заходів є різна вікова категорія дітей – малюки до року, дошкільнята та школярі. Крім того, у всіх різний рівень володіння українською мовою. Доводиться слова і речення дублювати на румунську мову, щоб усім все було зрозуміло. У Клубі не піднімається питання причин недостатнього рівня знання материнської мови, ніхто нікого не засуджує і не критикує. Головне – своєю присутністю і діти, і їхні батьки виражають бажання покращити чи опанувати українську, дізнатися, як можна більше, про українські традиції та культуру. І цього є цілком достатньо. А особливо сильно всіх тішить те, що по завершенню заходів ніхто з дітей не поспішає йти додому і заходи від двох відведених годин затягуються і до чотирьох. До того ж, продовжують приходити і ті, хто української не знає зовсім, як і ті, хто нею досить добре володіють. «А це значить, що їм цікаво, що

їм подобається як спілкування з дітьми, так і діяльність, яку ми з ними проводимо. Я почала отримувати запитання: «Моя знайома (чи родичка) дізналася про ваш

українців з Мараморцини, так і в тих, хто приїхав з України, є багато спільних турбот і проблем. До того ж, завжди приємно перебувати у компанії людей зі спільними

коренями, високоосвідчених представників різних професій – державних і корпоративних працівників, студентів та викладачів, співаків, медиків та представників приватного бізнесу. «А ще на наші заходи приходять і просто щирі українці, щоб подати руку допомоги, де це потрібно. До таких я б віднесла і голову Клузької філії СУР пана І. Гербіля, студентку з України Тіну Комар та кореспондента «Дзвоника» Ольгу Сенишин, яку діти з любов'ю почали називати «тітонькою Олечкою». Пані Дорош слушно підкреслює: «Вислів «Наші діти – наше майбутнє» – це не просто гучні слова, це правда. Діти

– це наша зміна, і від нас, дорослих, залежить, якою вона буде. Добре усвідомлюючи це, мою ідею одразу ж оцінило та підтримало керівництво СУР, зокрема голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький. Найбільше посприяв і сприяє всьому, що стосується зустрічей малечі, голова клузької філії Іван Гербіль: він заніс цю щомісячну подію у список подій Клузької філії, виділивши кошти для придбання дуже різноманітного реквізиту, організувавши подарунки для дітей з нагоди зимових свят, виділяючи кошти на чагування для дітей. Надзвичайно приємно працювати з такими людьми», – зауважила вона.

Для всіх українців протягом декількох століть і до наших днів збереження національної ідентичності є викликом. Українці, що живуть за кордоном, на мою думку, глибше і гостріше відчувають свою етнічну приналежність, а також потребу у її збереженні і передачі молодшим поколінням. Надзвичайно приємно бути свідком створення засобу, за допомогою якого можна досягнути цих цілей і який згуртував навколо себе стільки талановитих і активних людей. Успіхів їм у поборенні теперішніх і майбутніх перешкод!

Ольга СЕНИШИН

клуб, чи може вона привести свою дитину?». Звичайно, можна, усіх дітей ласкаво просимо до нашого клубу. Якщо будуть діти – буде діяти й наш клуб, чого мені б дуже хотілося», – продовжує ділитися своїми враженнями пані Людмила.

Звичайно ж, батьки стають не тільки учасниками зустрічей, а й помічниками. Вони не тільки доглядають за своїми дітьми, а й допомагають іншим малюкам та організаторові під час різних випусків діяльності. Крім того, відвідування клубу є чудовою можливістю і для них поспілкуватися на «живій» рідній мові, поділитися секретами виховання дітей, допомогти у вирішенні подібних проблем, просто обмінятися різноманітною інформацією. Як в

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988 Adresa redacției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.